

Beslut 2009/19

Klagorätt. Ett domkapitels beslut i ett beslutsprövningsärende har överklagats av ordföranden i det kyrkoråd som fattat det ursprungliga beslutet. Överklagandet har avvisats då ordföranden saknat rätt att överklaga beslutet.

57 kap. 19 § kyrkoordningen

L kyrkoråd fattade den 1 december 2008, § 108, beslut om att överföra förvaltningen av L ljusfond från församlingen till L sockenråd, som är en ideell förening. Beslutet fattades på uppdrag av den extra kyrkostämma som hölls den 14 november 2008. I uppdraget ingick även att revidera stadgarna för L ljusfond, vilket hade genomförts till kyrkorådssammanträdet den 1 december 2009.

W begärde beslutsprövning och anförde följande. Ändamålet för L ljusfond är, enligt stadgar från 1995, att befrämja församlings- och diakonal verksamhet. Fonden ingår därmed i L församlings grundläggande uppgift, den att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Fonden har återkommande tagit emot kollekt i samband med gudstjänster i L kyrka. Enligt protokollet från den extra kyrkostämman bör L ljusfond disponeras för diakonala ändamål även efter att L sockenråd tagit över ansvaret för fonden. – W ifrågasatte om beslutet i L kyrkoråd, § 108, är förenligt med kyrkoordningen och om det är möjligt för en församling inom Svenska kyrkan att lämna över ansvaret för en del av sitt grundläggande uppdrag (samt för ändamålet ihopsamlade medel) till en aktör utanför Svenska kyrkan. – Vidare anförde W att hon som präst i Svenska kyrkan möter många familjer i samband med dödsfall och begravningar och att människor sedan gammalt känner till L ljusfond som en del av Svenska kyrkans diakoni samt att det händer att anhöriga önskar hedra sina dödas minne genom en gåva till L ljusfond. W gjorde gällande att det uppstår en otydlighet kring om det är L församling eller L sockenråd som representerar och har ansvar för den diakoni som bedrivs med hjälp av L ljusfond. Bristen på tydlighet kommer framför allt att drabba givarna till fonden. W undrade vad hon som präst skulle säga till dem som skänkt kollekt till L ljusfond. Att L sockenråd övertar förvaltningen av L ljusfond betydde enligt W i sak att en ideell förening i samförstånd med förtroendevalda inom Svenska kyrkan hade börjat bedriva en verksamhet (diakoni) som vanligen förknippas med kristna trossamfund. Vidare undrade W om tiden för justering och tillkännagivande av protokollet hade någon betydelse i sammanhanget.

L kyrkoråd ingav yttrande i form av protokollsutdrag, med följande lydelse: "§ 2 Föregående mötesprotokoll På mötet den 30 mars beslutar mötet att inte godkänna föregående mötesprotokoll. Väntan på en utlovad skriftlig reservation från tf kyrkoherde B som aldrig inkom, gjorde att protokollet inte kunde justeras i rätt tid. Därför beslutade mötet att inte godkänna protokollet. § 11a Beslutsprövning begärd av W Protokollet där frågan finns är inte godkänt."

Domkapitlet i X stift beslutade den 2 april 2009 att upphäva det klandrade beslutet. Som skäl för beslutet anförde domkapitlet följande: "Vad gäller tidsutdräkten mellan kyrkorådets sammanträde och det datum då det anslogs på församlingens anslagstavla att protokollet justerats konstaterar domkapitlet följande. Ett protokoll skall, enligt 3 kap. 43 § kyrkoordningen med hänvisningsbestämmelser i 4 kap. 23 §, justeras senast 14 dagar efter sammanträdet. Protokollet från sammanträdet med L kyrkoråd den 1 december 2008 är anslaget den 15 januari 2009. Domkapitlet konstaterar att justeringen av protokollet har skett efter den i kyrkoordningen föreskrivna tiden om två veckor. Som skäl till den försenade justeringen och därmed anslaget, anger kyrkorådet att man inväntade en skriftlig reservation, som inte inkom, från tf kyrkoherden. Domkapitlet konstaterar att den som reserverar sig skriftligt mot ett beslut har att på eget ansvar, innan protokollet justeras, inkomma med sådan. Om så inte sker faller reservationen, men protokollet äger trots det sin giltighet i och med justeringen av detsamma. Om justeringen inte gjorts i tid förlängs fristen för begäran om beslutsprövning. En försenad justering kan aldrig föranleda att ett klandrat beslut upphävs. Detta konstateras av Svenska kyrkans överklagandenämnd i två på varandra följande beslut, 15/05 och

16/05. Domkapitlet lämnar därmed kyrkorådets 'yttrande' utan beaktande och övergår till prövningen av beslut § 108 vid kyrkorådets sammanträde den 1 december 2008.

I 57 kap. 10 § kyrkoordningen stadgas då det gäller beslutsprövning att ett prövat beslut skall upphävas, om det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,
2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för församlingen, samfälligheten respektive stiftet,
3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

Enligt domkapitlets bedömning har L kyrkoråd i § 108 den 1 december 2008 fattat ett beslut som strider mot kyrkoordningen. Enligt 2 kap 1 § är församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen. Enligt 2 kap 5 § skall kyrkorådet ha omsorg om församlingslivet och ha ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd.

Domkapitlet konstaterar att L kyrkoråd beslutat att flytta över en del av kyrkans grundläggande uppgift till en aktör utanför kyrkan, med uppgift att 'bedriva diakonal verksamhet i L socken'. Diakoni betyder tjänst och är kyrkans ansvar för människors sociala situation. Diakoni kan endast bedrivas av kyrkan. Att församlingsbor under årens lopp lämnat bidrag till L Ljusfond genom kollektpengar anser domkapitlet vara en omständighet som tydligt talar för att fondmedlen är ägnade att användas inom församlingens diakonala verksamhet. Hur man samlar in och använder kollektmedel är av största vikt för relationen till och förtroendet från människor."

A, ordförande i L kyrkoråd, överklagade domkapitlets beslut och yrkade att

Överklagandenämnden ska upphäva domkapitlets beslut under påståendet att domkapitlets skäl för att upphäva det klandrade beslutet byggde på en feltolkning av innehållet i L Ljusfonds stadgar och att domkapitlets beslut därför saknade saklig grund.

Till stöd för sitt överklagande anförde A bl.a. följande: "Församlingsborna i L är mottagare av de medel som delas ut från L Ljusfond. L kyrkoråd beslutar om utdelning av L Ljusfonds medel. Då kyrkorådet kommer att upphöra vid årsslutet 2009 pga. en omorganisation i samfälligheten framfördes önskemål från församlingen om att flytta förvaltningen av L Ljusfond från L kyrkoråd till L Sockenråd. Detta önskemål framfördes och beslutades av församlingen på extra kyrkostämma den 14 november 2008. L kyrkoråd fann vid sammanträde 1 december 2008 ingen anledning att inte besluta att flytta över förvaltningen av fonden till annan förvaltare med bibehållet ändamål.

Församlingsbor har skänkt pengar till L Ljusfond antingen genom kollekt eller privat att förvaltas av L kyrkoråd för utdelning till verksamheten i L församling. L Ljusfonds medel har under åren bl.a. gått till blommor till äldre, vedkärria till äldre församlingsbo, resor för konfirmander och personal, inköp av ljudanläggning till församlingshemmet m.m. Som Domkapitlet påtalar i sitt beslut så är det av största vikt för relationen till och förtroendet från människor hur man samlar in och använder bl.a. kollektmedel. L kyrkoråds beslut om överflyttning av förvaltningen av L Ljusfond togs på önskemål av församlingen genom församlingens beslut på kyrkostämma 14 november 2008. L kyrkoråds beslut innebär ingen förändring av Ljusfondens ändamål utan endast byte av förvaltare. Detta byte har skett på begäran av församlingen.

De skriftliga stadgar som finns för L Ljusfond från 1995 anger att fonden har till ändamål att befrämja församlings- och diakonal verksamhet. L Ljusfond bedriver således ingen verksamhet utan utdelning av ekonomiska bidrag sker ur fonden till den formen av dessa bidrag för att kunna genomföras. Domkapitlets anförda skäl för att upphäva L kyrkoråds beslut om att överlämna förvaltningen till L Sockenråd bygger på att L Ljusfonds ändamål är att bedriva församlings- och diakonal verksamhet. Detta är inte fallet. L Ljusfonds ändamål är att befrämja församlings- och diakonal verksamhet vilket framgår av L Ljusfonds stadgar."

W bereddes tillfälle att yttra sig över vad klaganden anförde.

T.f. kyrkoherden i S och L pastorat, B, anförde i ett e-postmeddelande till Överklagandenämnden att L kyrkoråd inte har behandlat frågan om överklagande av domkapitlets beslut och således inte heller

fattat beslut om att överklaga beslutet.

A bekräftade vid telefonsamtal med nämndens föredragande Bs uppgifter.

Svenska kyrkans överklagandenämnd (Elisabeth Palm, Kenneth Nordgren, Hans-Olof Hansson, Sture Johansson och Karl-Erik Olsson) anförde i beslut den 14 september 2009:

Domkapitlets slutliga beslut i beslutsprövningsärenden får, enligt 57 kap. 19 § kyrkoordningen, överklagas till Svenska kyrkans överklagandenämnd. Rätt att överklaga har

1. den som begärt beslutsprövning, såvitt avser beslut att inte upphäva ett beslut eller att inte förordna i saken, och
2. den instans som fattat det prövade beslutet, såvitt avser beslut att upphäva beslutet.

Som Överklagandenämnden har konstaterat i tidigare beslut (se t.ex. Överklagandenämndens beslut 10/07), framgår det av den redovisade bestämmelsen i kyrkoordningen att ett upphävandebeslut bara kan överklagas av den instans som fått sitt beslut upphävt. As överklagande kan därför inte tas upp till prövning.

Överklagandenämndens beslut: Överklagandenämnden avvisar överklagandet.

Sökord: Klagorätt

Ärendenummer: ÖN 2009/21

Beslut 19/09